

Varsinais-Suomen ELY-keskus,
PL 236, 20101 Turku

Loppuraportti

1. TOTEUTTAJAN NIMI

Maskun seurakunta evl

2. HANKKEEN NIMI JA HANKETUNNUS

Mannerlahden historiikki. Hankenumero 34769

3. YHTEENVETO HANKKEESTA

Toukokuussa 2016 Maskun kirkkoneuvosto päätti aloittaa historiikin kirjoittamisen 150 vuotta vanhasta, seurakunnan omistamasta (nyk.) Mannerlahden leirikeskuksen vaiheista. Sitä varten valittiin seitsemänhenkinen työryhmä, jonka tarkoitus oli seurata historiikin valmistumista ja tehdä yhteistyötä valittujen kirjoittajien ja Varsin Hyvä ry:n kanssa.

Projektin rahoitus budjetoitiin seurakunnan vuoden 2017 tulo- ja menoarvioon. Lisäksi anoimme ja saimme myös hanketukea Varsin Hyvä ry:n EU-pohjaisesta Leader rahoituksesta, jota hallinnoi Varsinais-Suomen ELY-keskus. Leader -tuen saamisen edellytyksenä on ollut saada myös rahoitustukea yksityishenkilöiltä ja yhteisöiltä. Rahanarvoista talkootyötä ei ollut tarkoitus sisällyttää hankkeeseen.

Hankkeen valmistelu ja kirjoitustyö eteni suunnitelmien mukaan ja pysyimme aikataulussa. Historiikki –hanke valmistui 13.12. 2017 eli juhlavuonna itsenäisen Suomen täyttäessä 100 vuotta. Tällä tavalla historiikkiteos pääsi osaksi Suomi100 –julkaisuja. Painosmääräksi päätettiin 500 kpl.

Kuten seurantatiedoista ilmenee, yksityisen rahan osuus jäi aiottua pienemmäksi. Ainut tuki (tuhat euroa) saimme turkulaiselta Kiinteistö säätiöltä, jonka tarkoitus on tukea rakennusten, asumisen ja kiinteistöalan tutkimus-, koulutus-, julkaisutoimintaa. Yksityisen rahoituksen hankkimiseksi anoimme lisää aikaa vuoden 2018 loppuun mutta se ei tuottanut toivottua tulosta.

4. RAPORTTI

4.1 HANKKEEN TAVOITTEET

a. Ylemmän taso tavoitteet

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2014 – 2020 jossa kulttuuri- ja luonnonperinnön kehittäminen

b. Hankkeen paikalliset/alueelliset tavoitteet

Yhtenäistä ja kattavaa selvitystä, joka nivoisi yhteen 150 vuoden ajalta (nyk.) Mannerlahden elämän, toiminnan ja ihmiset, ei ole tehty. Samalla on myös jäänyt pimentoon paikan merkitys lähialueen ihmisille sekä sen vaikutus merkittävien sukujen kautta Varsinais-Suomelle kuin myös osalle Suomen yleistä historiaa.

Mannerlahden tapahtumien historiallinen kerroksellisuus on syytä kaivaa esiin eri tutkimuksen osa-alueiden kautta. Kirjoittamisessa voidaan selvittää erikseen mm. rakennusten ja niissä tehtyjen muutosten eri vaiheet; omistajien vaikutus sekä rakennusten ulkonäköön että interiööriin; piha-alueen muutostyöt; arkinen elämä Mannerlahdessa käyttötarkoituksesta riippuen. Tässä kartoitustyössä tarvitaan sekä paikallisilla ihmisillä, omistajasuvuilla että maakunta-arkistoilla säilyneitä dokumentteja.

Tavoitteena on siis saada aikaan teos, joka nostaa esiin Mannerlahden merkityksen ei vain paikallisesti vaan myös osana koko Suomen historiaa. Tarkoitus on myös, että teos julkaistaan Suomen itsenäisyyden juhluvuonna 2017.

4.2 TOTEUTUS

a. Toimenpiteet

Toukokuussa 2016 Maskun kirkkoneuvosto päätti aloittaa historiikin kirjoittamisen 150 vuotta vanhasta, seurakunnan omistamasta (nyk.) Mannerlahden leirikeskukseen vaiheista. Sitä varten valittiin työryhmä Esko Helmi (ent. kirkkoherra), Leena Hämäläinen (kunnan kirjastotoimen johtaja), Tatu Kulmala (Maskuseura, pj), Sinikka Saukkola (Maskuseura, kuoli 9.10.2017), Eira Nokkala (Mannerlahden isäntä), Pertti Veräjänkorva (paikallinen maanviljelijä) sekä Jouko Henttinen (nyk. kirkkoherra, siht.).

Kirjoittajiksi valittiin haastattelujen jälkeen FM Esa Laukkanen, FM Albert Vallunen sekä MMM Säde Aarlahdi. Historiikin painajaksi valittiin tarjousten perusteella turkulainen Hansaprint. Lisäksi tehtiin erillinen sopimus FM Albert Vallusen kanssa kirjan taitosta. Vallusella oli jo entuudestaan vakuuttavaa näyttöä aikaisempien teostensa taittamisesta.

Valmisteluryhmä kokoontui 11 kertaa ja muistiot kokouksista menivät myös kirkkoneuvostolle tiedoksi. Varsinaista käytännön seurantaa ja yhteyttä kirjoittajiin piti kirkkoherra sihteerinä.

b. Aikataulu

- 24.5.2016 kirkkoneuvosto päättää aloittaa historiikki-projektin ja valitsee työryhmän
- 16.8.2016 kirkkoneuvosto hyväksyy historiikin kirjoittajat ja rahoitussuunnitelman työryhmän ehdotuksesta
- 1.11.2016 leader rahoitusanomus jätetään Varsin Hyvä ry:lle
- 24.3.2017 ELY-keskuksen päätös leader-tuesta (13 800,00)
- 13.12.2017 historiikin julkistamistilaisuus Mannerlahdessa
- 11.4.2018 jatkoajan anominen projektille vuoden 2018 loppuun

c. Resurssit

Varsinaista talkootyötä ei historiikkiprojektissa ole käytetty mutta kaikki työryhmän jäsenet ovat osallistuneet kokouksiin vapaa-ajallaan palkkiotta. Vain sihteerillä (kirkkoherra) ja Mannerlahden isännällä tehtävä on kuulunut osaksi seurakuntatyötä. Erilaiset yleisötapahtumat samoin kuin tilaresurssit ovat olleet osa muuta seurakunnan tarjoamaa

palvelua. Lisäksi on mainittava, että seurakunnan talouspäällikkö Kari Sipilä on ollut – virkansa puolesta - merkittävä resurssihenkilö historiikin rahaliikenteen ja – anomusten hoidossa.

Projektiin myönnettyillä määrärahoilla ja avustuksilla on katettu kirjoittajien ja taittajan palkkiot, arkistoista ostettu vanha kuvamateriaali sekä kirjan painatuskustannukset ja kokoontumisten tarjoilukustannukset.

d. Toteutuksen organisaatio

- Kirkkovaltuusto hyväksyi vuoden 2017 toimintamäärärahat (sis. historiikkiprojekti)
- Kirkkoneuvosto esitti KV:lle määrärahaa projektille ja seurasi valitsemansa työryhmän päätöksiä
- Historiikkiprojektin työryhmä ideoi ja ohjasi projektin käytännön työtä, kävi vuoropuhelua kirjoittajien kanssa sekä tarkisti tekstit ;
Esko Helmi, Maskun ent. kirkkoherra
Pertti Veräjänkorva, paikallinen (Askainen) maanviljelijä
Leena Hämäläinen, kunnan kirjastotoimen johtaja
Sinikka Saukkola, kirjailija, Maskuseuran jäsen
Tatu Kulmala, Maskuseuran pj; työryhmän puheenjohtaja
Eira Nokkala, Mannerlahden isäntä
Jouko Henttinen, Maskun kirkkoherra; työryhmän sihteeri
- sihteeri on käytännössä hoitanut yhteyksiä kirjoittajiin ja pitänyt aikataulun koossa.
- talouspäällikkö Kari Sipilä on hoitanut rahoitusliikennettä
- Varsin Hyvä / Eeva Mettälä-Willberg on antanut auliisti neuvoja ja opastusta

e. Kustannukset ja rahoitus

Kustannuslaji	Haettu euroa	Hyväksytty euroa
Ostopalvelut	27 750,00	27 750,00
Muut kulut	2 000,00	2 000,00
Kustannukset yht.	29 750,00	29 750,00
Kustannukset yht. väh. tuloilla	29 750,00	29 750,00
	Haettu yht. : 29 750,00	Hyväksytty yht. : 29 750,00

f. Raportointi ja seuranta

Projektiryhmä seurasi kirjoittajien työskentelyä säännöllisesti niin että kirjoittajat toivat kokouksiin arvioitavaksi vanhoja kuvia ja dokumentteja. Samalla oikoluettiin kirjoittajien tekstejä ja kuultiin heidän perustelujaan. Projektiryhmän kokousten muistiot toimitettiin säännöllisesti kirkkoneuvostolle tiedoksi. Talouspäällikön kautta saatiin ajantasaista tietoa projektin rahojen käytöstä. Eva Mettälä-Willbergin kanssa

kirkkoherra ja talouspäällikkö olivat tiiviisti yhteydessä. Ely-keskukselle toimitettiin aikanaan seurantatietoja tuen maksatusta varten.

g. Toteutusolelutukset ja seuranta

-

4.3 Yhteistyökumppanit

Maskun seurakunta on tuottanut historiikin yhdessä Maskuseuran ja Maskun kunnan kanssa, joilta on saatu lähinnä henkilöstöosaamista ilman rahallista tukea.

Myös (lähinnä Askaisten) alueen yksityiset henkilöt ovat auliisti avanneet kuva-arkistojaan. Samalla on muisteltu suvuissa ja perheissä kulkeneita tarinoita, jotka ovat liittyneet Mannerlahden eri aikakausiin ja kulloisena aikana vaikuttaneisiin avainhenkilöihin ja tapahtumiin.

4.4 Tulokset ja vaikutukset

Mannerlahden historiikki keräsi alueellisen ja paikallisen lehdistön huomion. Esiin saatiin kaivetuksi henkilöitä ja tapahtumia, jotka olivat häviämässä paikallisesta tietoudesta. Samalla Mannerlahden historian tapahtumat pystyttiin nivomaan Suomen 100-vuotiseen historiaan Mannerheim-suvun kautta. Muutamat varsinaissuomalaiset teollisuus- ja kauppiassuvut nousivat historiikin kautta esiin. Historiikki on 150 vuoden aikamatka varsinaissuomalaisessa pitäjässä sääty-yhteiskunnasta demokraattiseksi hyvinvointiyhteiskunnaksi.

Maskun kunta myönsikin Maskun seurakunnalle Vuoden 2017 kulttuuritekopalkinnon. Olimme siis täyttäneet merkittävän osan alueellisen historian kokoamisessa.

5. Esitykset jatkotoiminpiteiksi

Carl Mannerheim rakennutti 1870-luvulla Uuden Hannulan Louhisaaren kartanoon liittämänsä Hannulan kartanon maille. Hannulan kartanon historia ulottuu kuitenkin jo 1500 – luvun puoleenväliin, jolloin se siirtyi lahjoituksena Flemingin suvulle. Historiikissa ei kuitenkaan voitu puuttua näihin Hannulan kartanon varhaisimpiin vaiheisiin mutta niiden selvittäminen voisi tuoda uusia paikallisia asioita päivän valoon. Tämä tutkimustyö olisi paikallaan jo siksi, että Lemusta ja Askaisista ei ole olemassa koottua pitäjänhistoriaa.

6. Allekirjoittajat ja päiväys